

XXIII. KOLOKVIUM MLADÝCH JAZYKOVEDCOV

XXIII. YOUNG LINGUISTS' COLLOQUIUM

Igor Lalík

Katedra slovenského jazyka a komunikácie FF UMB v Banskej Bystrici

2.1.33 všeobecná jazykoveda, 2. rok štúdia, denná forma štúdia

igor.lalik@umb.sk

Školiteľ: **doc. PhDr. Ján Chorvát, PhD. (jan.chorvat@umb.sk)**

Marika Arvensisová

Katedra slovenského jazyka a komunikácie FF UMB v Banskej Bystrici

2.1.33 všeobecná jazykoveda, 1. rok štúdia, denná forma štúdia

marika.arvensisova@umb.sk

Školiteľ: **prof. PaedDr. Vladimír Patráš, CSc. (vladimir.patras@umb.sk)**

Klíúčové slová

kolokvium, konferencia, lingvistika, langue, parole, komunikácia

Key words

colloquium, conference, linguistics, langue, parole, communication

Slovenská jazykovedná spoločnosť pri Jazykovednom ústave Ľudovíta Štúra Slovenskej akadémie vied v spolupráci s Katedrou slovenského jazyka a literatúry Univerzity Cyrila a Metoda v Trnave pripravili už 23. ročník kolokvia, ktoré ponúka mladým jazykovedcom (študentom, doktorandom, vedecko-výskumným pracovníkom a i.) priestor na prezentáciu a následnú možnosť publikovania výsledkov svojich výskumných úsilí (zborníky Varia). Rovnako toto podujatie nabáda na odbornú diskusiu a sprostredkúva priamu spätnú väzbu začínajúcim lingvistom.

Kolokvium mladých jazykovedcov sa konalo 20. – 22. novembra 2013 v priestoroch Kongresového centra Modra – Harmónia. Už 23. ročník kolokvia v prostredí malebných, hoci upršaných, Malých Karpát prišla svojimi referátmi a diskusnými podnetmi podporiť päťdesiatka mladých jazykovedcov z celého Slovenska, Českej republiky, Srbska i Poľska. Prednášajúci sa venovali rozmanitým jazykovedným, literárnym, translatologickým či komparatívnym otázkam, ktoré vzbudzovali pozornosť poslucháčov.

Tohtoročné Kolokvium mladých jazykovedcov sa otvorilo v stredu, dňa 20. novembra, a to príhovorom Mgr. Viery Luptákovéj, PhD. z trnavskej Univerzity Cyrila a Metoda, ktorým

privítala prítomných kolokvialistov. Po srdečnom otvorení začalo plenárne rokovanie v sekcii, ktoré svojím príspevkom *Jazyk v bilingválnej česko-slovenskej rodine* otvorila **A. Holečková**. Poslucháčom predniesla analýzu frekvencie používania českého a slovenského jazyka medzi jednotlivými členmi rodiny. Po nej nasledovali tri príspevky venujúce sa figuratívnosti v jazyku. **M. Magdolen** predstavila *Obrazné pomenovania v terminológii masmediálnej komunikácie*, **P. Fojtů** sa venovala zaujímavej téme *Frazeologizmus „Tu je pes zakopaný“ v európskom jazykovom areáli* a **K. Bobeková** prezentovala tému *Význam a symbolika farieb v slovenskej frazeológii*. Vo svojom príspevku sa konkrétne venovala polarite bielej a čiernej farby vo frazeológii. Prvý okruh referátov zavŕšil **P. Petráš** s témou venovanou analýze jazykového prejavu moderátorov televízneho a rozhlasového spravodajstva, ktorú koncízne spracoval v príspevku *Intonácia pripravených prejavov v televíznom a rozhlasovom spravodajstve*.

Po krátkej prestávke pokračovalo kolokvium druhým blokom referátov, ktorý príspevkom *Žena v nemeckých názvoch rastlín* otvorila kolegyňa z Banskej Bystrice **A. Hurtová**, venujúca sa rôznym (ľudovým)

pomenovaniam rastlín v nemeckom jazyku. **V. Štěpánová** v príspevku *Jak se vyslovuje Slovensko?* načrtla problematiku ortoepie niektorých lexikálnych jednotiek. Ďalej nasledovali dva príspevky, ktoré kládli pozornosť na obrazné pomenovania. **I. Lalík** sa venoval obraznosti v konkrétnom prostredí reklamnej komunikácie s aplikáciou na hodnoty človeka a prostredníctvom originálnej prezentácie hovoril o téme *Obraznosť ako reprezentant hodnotových orientácií reklamy*. Problematike jazykového obrazu sveta, tvorby a preferencii metaforických výrazov (v intenciách vekovej podmienenosti) sa z pohľadu kognitívnej lingvistiky venovala **M. Matiová**, ktorá predniesla príspevok s názvom *Preferencia doslovných alebo metaforických významov*. Stredajšiu prednáškovú časť kolokvia zavŕšila netradičnejšia, no predsa aktuálna tematika slovenského posunkového jazyka. **M. Arvensisová** predstavila, interpretovala, definovala i názorne predviedla *Štylistické črty a charakteristiky (slovenského) posunkového jazyka*. Ako posledný pred publikom vystúpil **R. Vojtechovský**, ktorý vo svojom príspevku *Negácia v slovenskom posunkovom jazyku* uvažoval o spôsoboch tvorenia záporov v komunikácii Nepočujúcich. Po krátkej diskusii bola prvá prednášková časť tohtoročného kolokvia ukončená a jednotliví účastníci sa mohli ponoriť do (tematicky neviazanej) vzájomnej diskusie, či spríjemniť si večer vlastnými aktivitami. Nasledujúci deň, štvrtok 21. novembra, bol taktiež vďaka pútavým témam výnimočný. Prvý blok započala svojím príspevkom **Z. Týrová**, ktorá prezentovala tému *Jazyková situácia mladých Slovákov vo Vojvodine (prirodzený bilingvismus)*. Komparatívnym aspektom v jazykovom páre slovenčina-srbčina sa venovala aj **J. Uhláriková**, ktorá priblížila *Vymedzovacie zámená v slovenských a srbských frazémach*. Nasledovalo vystúpenie banskobystrického kolegu **A. Timka** v anglickom jazyku, ktorý sa vo svojej téme *Franglais ako sociolingvistický fenomén* venoval vplyvu anglického jazyka na francúzsky jazyk (najmä medzi mladou generáciou) a z toho prirodzene vyplývajúce jazykovému útvaru franglais. **S. Sebők** vo svojom výstupe prezentoval príspevok *Dynamika používania jazykovedných*

pojmov z pohľadu agentnosti. Prvý okruh tém zakončila **L. Palková** príspevkom *Sonda do sprievodných javov slovotvornej univerbizácie*. Po diskusii a krátkej prestávke pokračovala druhá doobedná časť kolokvia. Ako prvá v nej vystúpila **V. Perovská** a vyjadrila sa *K problematike transformovaných štruktúr vo Valenčnom slovníku slovenských slovies na korpusovom základe*. Nasledujúce príspevky v tejto časti sa niesli v duchu cudzojazyčnosti a komparatívnej lingvistiky. **M. Malanowska-Statkiewicz** problematiku slovotvorby v komparácii českého a poľského jazyka a predniesla príspevok *Nazwy nosicielei cech fizycznych i behawioralnych w języku czeskim i polskim – paradygmat słowotwórczy*. Ako ďalšia vystúpila **N. Olexová** s príspevkom na tému *Verballe Kollokationen* a druhú časť zavŕšila **H. Bogdanová** s témou komparácie systému slovenského a japonského jazyka s názvom *Tense-aspect system in Japanese and Slovak language*.

Po krátkej diskusnej prestávke sa otvoril ďalší blok prednášok, ktorý bol rozdelený na samostatné sekcie – Sekciu A a Sekciu B. Nás najväčšmi oslovili príspevky z prvého bloku, pričom predstavujeme niektoré z nich.

V prvej sekcii vystúpila **D. Tekeliová**, ktorá sa v príspevku *František Šujanský – folklorista a jazykovedec* venovala osobnosti známeho rímskokatolíckeho kňaza a národného pracovníka. Po nej pred publikum predstúpila **G. Babušová** rozprávajúca na tému *Úroveň komunikačných činností žáků na 1. stupni základní školy*, ktorou rozpútala zaujímavú diskusiu. Ďalšou vystupujúcou bola **D. Petrakovičová**, ktorá sa v referáte *Nárečová vinohradnícka terminológia Malokarpatského regiónu – z dotazníka Vinárstvo J. R. Nižňanského* ponorila do živej problematiky dialektizmov. Kolegyňa **A. Záborská** z Banskej Bystrice uzavrela Sekciu A problematikou prekladu vlastných podstatných mien v príspevku *Z problematiky prekladu proprií v diele P. Pullmana Jantárový d'alekohľad*.

Po skončení jednotlivých sekcií sa približne o 17. hodine streli všetci účastníci a účastníčky pri slávnostnej večeri, ktorú priateľsky a srdečne otvoril Jaromír Krško z Banskej Bystrice. Aj vďaka tomu, že je docent Krško najvernejším účastníkom Kolokvia mladých jazykovedcov, zaslúžil sa o ctené slovo. Jeho

motivačný a inšpiratívny prejav sa dotýkal podávania „jazykovedného žezla“ z generácie na generáciu a úprimne tak oslovil všetkých prítomných. Po spoločnej večeri nastala rozprava, počas ktorej si zúčastnení vymenili osobné skúsenosti a rady pre ďalšie výskumné zámery.

Nasledujúci deň, v piatok, odznelo ešte niekoľko pútavých príspevkov. Ranný blok otvorili kolegyne z Čiech. **M. Pytlíková** sa v príspevku *Výkladové poznámky v nejstarším českém biblickém překlade* zamerala na tému českého prekladu Knihy kníh. **J. Zděnková** pokračovala v tejto tematike referátom *K minulým časům ve staročeské Bibli kladrubské*. Biblickú tematiku uzatvorila v prvom bloku **K. Voleková** príspevkom *K marginálním výkladům ve staročeské Bibli kladrubské*. Ďalšou prezentujúcou bola **L. Prejzová** s príspevkom nazvaným *Slovosledné vlastnosti kondicionálového auxiliáru ve staré češtině*.

V Modre sa stretla takmer nadpolovičná väčšina prihlásených účastníkov. Záver vedecko-spoločenského podujatia patril samotným organizátorom, ktorí sa rozlúčili slovami vďaky a hodnotiac, že kolokvium

splnilo svoj účel. Všetci prítomní boli nadšení a odmenou pre organizačný tím bola hromadná spokojnosť a záujem o ďalší ročník. I z tohto dôvodu kladne oceňujeme prácu organizačného tímu, ktorý usporiadal podujatie na vysokej spoločenskej úrovni. Tím ľudí sa flexibilne dokázal prispôbiť požiadavkám prednášajúcich účastníkov, ktorým bola ponúknutá možnosť (seba)prezentácie. Mladí vedci tak mohli smelo predstaviť svoje záujmy, činnosť či výsledky výskumných zámerov.

XXIII. kolokvium mladých jazykovedcov hodnotíme ako podujatie, na ktorom nechýbali mladí lingvisti nadšení pre jazyk a vedu. Všetky príspevky sa vyznačovali vysokým profesijným záujmom samotných prednášateľov a obsahovali mnoho funkčných a podnetných informácií. Tie najpodnetnejšie tematiky sme koncízne uviedli v našom príspevku.

O tom, že lingvistika je dámou ponúkajúcou priestor (nielen) začínajúcim výskumníkom, svedčí skutočnosť, že kolokvium je už niekoľko rokov stabilne živou a prítiažlivou vedeckou a spoločenskou udalosťou roka.